

L' AVENS

REVISTA MENSUAL

* CIENCIAS * ARTS * LLETRAS *

Barcelona Juny de 1883

FIGURAS Y FIGURETAS

D. JASCINTO VERDAGUER.

CARTA QUE L' AUTOR D' AQUESTA SEMBLANSA DIRIGÍA Á UN SEU AMICH NO DESTINANTLA Á LA PUBLICITAT.

Amich Lluch: Contristada mon ànima en extrem per las confidencias ab que ta bona amistat m' ha favorescut posantme al corrent de las enrahonamentas á que ha donat lloch aquell insignificant travallet meu publicat fa un parell de mesos en la

revista titulada *L' Avens*, prencch la ploma més pera endressarte una veritable complanta que pera contestar mot per mot la teva estimada carta. ¡Ay dols amich de ma modesta y laboriosa infantesa! ¡Quí 'ns havia de dir en aquells jorns sense pa, es vritat, pero tranquils sempre, quí 'ns havia de dir qu' aquell humil fotógrafo s' havia de convertir ab lo temps en

un escriptor y qu' aixís com avans se guanyava lo cor de tots los parroquians , ara desde que publicava los primers gargots qu' havia fet en una estona d' humor, ja comensava á succehirli tot lo contrari y s' atreya l' odi de més d' un distingit y sério caballer que no 's podia resignar á la desgracia de no tenir l' honor de conéixerl pera desfogarse cantantnhi quatre de frescas !

¡Quín temps aquell, amich Lluch ! ¿ Te 'n recordas ? ¡ Oh ! Deixa que 'l porti per l' aurella á reflectarse en lo desert llach de ta reacia memoria, porque encara que es cert que en aquestos últims anys en que á estonas perdudas m' he dedicat á la lectura de llibres enmatilevats hi après de cor uns versos de Dante (un italiá que tú tens la felicitat de no coneixer) que diuhen :

nessun maggior dolore
che ricordarsi del tempo felice
nella miseria

lo qual traduhit al catalá vol dir que no hi ha dolor més gran que 'l de recordarse del pa quan no se 'n te ó de la salut quan no se 'n gasta , encara que, com dich, hi ha hagut qui ha escrit aixó , no 'n fem cas porque Dante fou sempre un home molt vell segons lo representan los retratos y aixó podria ser molt bé alguna tarambanada d' aquellas que sembla que la velluria ja s' ho aporta.

¿ Te 'n recordas, donchs, d' aquells temps en que ni envejats ni envejosos passavam la vida com Deu nos donava á enténdrer tú pintant rétolos en lo quint pis de la dreta y jo fent pintar al sol caras humanas y algunas cosetas més, en lo de la esquerra ?

Callo porque veig que com jo tú també t' entristeixes y aixó , aixís , tan aviat, encara no 'm convé si has de tenir l' humor ab salut pera consolar-me y l' cap despejat de núvols pera dar-me consell en la consulta que vaig á ferte veyent l' interés que per mí has demostrat d' ensá que sabs que manejo la ploma.

Es lo cas que á pesar de las protestas que segons me dius ha ocasionat aquella primera semblansa meva (y aixó es lo que m' entristeix) de part d' una pila de gent que tenen por pera quant los hi arrivi 'l torn y de part d' alguna altra que 's pensan que ton pobre amich Spleen es un envejós (¡ figurat , Lluch , figurat !) y que com á tal no 's proposa més que destruir rēputacions ajenas ; á pesar de tot aixó y de la mala partida que m' ha fet lo Director fent constar que ni éll ni sos companys acceptavan mas opinions

sino que justament tenian las contrarias; á pesar de tota aqueixa injusticia é ingratitut dels homes, ton fidel y tossut amich continúa pensant en prosseguir la série de sas Figuras y Figuretas encara que no sigui més que pera negarli á la Historia lo gust de poder dir que la Fotografia no ha sapigut defensar sos drets indiscutibles per medi de la persona d' un de sos antichs cultivadors.

Pero be, no n' hi ha prou ab voler, es necessari no topar ab dificultats qu' ab un, sino qu' es com un angel de tant bo, l' hi farian torsar lo geni cap al cantó dolent.

Jo 'm proposava parlar de 'n Verdagner ¿ saps ? lo capellá aquell de « La Atlántida » que es llibre que tú coneixes al ménos de nom (que es com la majoria de gent la coneix ; perque llegirla tota es obra de romans) pero ¡ ca ! ell, qu' es la modestia mateixa, si vegés en lletras de motllo una semblansa seva ab alguna *indiscreció* d' aquellas que segons hi sentit á dir publican los francesos molt sovint sobre sos escriptors més coneguts , ó sino ab *indiscrecions* ab elogis d' un género més *íntim* de lo que por lo general se l' hi han fet , éll de segur que tindria un disgust , y donar un disgust á una ánima com la seva es una mala acció que ni jo 'm perdonaria en tots los dias de la meva vida, ni Deu potser m' ho perdonaria en la eterna. Perque Deu y Mossen Cinto , com l' hi diuhen sos amichs (de 'n Verdagner ¿ eh ? no de Deu) jò crech que 's portan ja tant afecte l' un al altre que lo primer l' hi tramet novas á 'n aquest cada vespre en las gotas de rosada que envia á la terra pera que las plantas lo beneheixin y 'ls poetas lo cantin, y lo segon quan veu cada matí algun núvol l' atrau, ubriacantlo ab alguna brillanta estrofa de la Atlántida que l' hi recita, y quan lo té ben aprop l' hi dona un trosset de son cor dihentli al mateix temps : té, pórtal á ton amo y repeteixli que la meva ánima 's migra per tornar á éll.

Lo núvol cümpleix son missatge y quan torna á baixar á la terra fa present al poeta d' una joya de hermosas filigranas que sol esser algun cant místich. Llavoras en Verdagner (y aixó es un descubriment que jo hi fet y que 'l confio á tu segur de que 'm guardarás lo secret) llavoras en Verdagner dona gracias á Deu, recull lo cant y firma aquells versos que parodiantlo á 'n ell se podria dir que

los angelets ab ploma d' or trassaren.

Tot aixó , que es purament un fet observat per mí , semblaria , si jo ho publicués , un elogi hiperbólich , potser no faltaria algú que 'n mormolés, y potser al mateix interessat no l' hi agradaria. Ja veus, donchs, si es difi-

cil que jo pugui parlar de 'n Verdaguer sense descontentarlo á 'n éll, sense descontentarme á mí, y sense descontentar á aquella nissaga de criticayres que may troban las cosas prou bonas: perque no está de més lo fer constar que també hi ha gent que hi tenen que dir ab en Verdaguer.

L' un que no l' hi agrada 'l pensament de l' Atlántida; l' altre que la manera de desenrotllarlo; aquell que l' excés d' imaginació y d' afany de sublimitat acaba per afadigar al lector; lo de més enllá que son millors los idilis y finalment no falta qui confundint la literatura ab opinions que may deuen influir en la apreciació d' una obra poética no vol concedir lo mérit dels idilis perque son relligiosos; censura á la Atlántida errors històrichs poch catalanistas (com lo « somni d' Isabel » en que voldrian qu' hagués sortit á relluhir la Diputació catalana ab los diners que doná á Colon) y altrás y altrás cosetas.

De totas maneras á fí de que puguis judicar ab perfecte coneixement de causa, vaig á comunicarte algunas de las cosas que jo diria si fes la semblansa de que 't parlo.

En Jascinto Verdaguer té en la actualitat 38 anys. Es d' estatura més aviat alta que baixa, son front que puja recte én son naixement pren desseguida una forma abovedada sobre 'ls polsos: un frenólech trobaria en aixó una prova pera sa teoria puig precisament aquell es lo punt ahont está colocat, segons ella, l' orga de la poesia. Per lo demás, lo front de 'n Verdaguer no 's distingeix per son altura. La cara es lo més difícil de descriure en éll. Nerviosa, hossuda, ab certa sombra melancólica, y ab certa contracció de músculs quan no está iluminada per una sonrisa franca y bondadosa, te un *no se que* difícil de copiar. Díguin tho sino sos retratos desde 'l fet per en Simon Gomez fins lo publicat últimament per la *Il·lustració Catalana* que no te res de parescut. Son tracte es atractiu per la bondat de cor que revela desseguida; sas maneras senzillas; son parlar matisat d' imatges y comparacions de que 's val pera expresar millor sas ideas.

¿Haveu vist en lo carrer de la Canuda una casa antiga, que sembla un anacronisme ab una canonada de terrisería á la cornisa com si fos una teulada, una casa arrancada als temps passats y transportada allí al costat d' altres molt novas, molt blanques? Donchs aquella es la casa del poeta que sembla també un anacronisme en aquestos temps presentantse al mon ab dos llibres dels que ja no se 'n fan perque se 'n ha perdut lo motllo: un épich y l' altre místich.

Sobre las parets de la escala que dona accés á la habitació d' un dels pri-

mers literats de Madrid se diu que 'ls que van á visitar-lo solen deixarhi escrita alguna frase que expresa son admiració entussiasta per l' eminent autor: si los pobres que may faltan en la casa de 'n Verdaguer tinguessin aqueixas expansions tan *literarias* las parets d' aquella escala, que tants han pujat sense consol y han baixat consolats, estarian tan plenas d' elogis com de benediccions ho están las bocas d' aquells infelissos.

¿Voleu veure á nostre poeta més de prop ?

Recateuvos d' ell, porque no es amich d' exhibicions, y entreu. Sa casa sembla una rectoría de poble; son despaig sembla una celda. Una finestra l' hi dona llum que á poca distancia 's deté sobre una taula pera acariciar á alguns llibres que troba al pas. Darrera d' ella dos grans armaris ne contenen una infinitat que s' apretan l' un contra l' altra pera deixarse lloch mútuament. Sa y enllá alguna cadira. Y prou.

Aquí tens, amich Lluch, algunas de las cosas que diria, y no vull afegir ni una paraula sobre 'l mérit de las obras de 'n Verdaguer porque aquestas tothom que sigui persona de gust é ilustració sab que en general son admirables (encara que n' hi ha algunas que á mí no m' agradan del tot) y quan d' una obra poética en conjunt se pot dir aixó, tú potser no m' entendrás gayre ni m' haurás entés bon xich més en tot lo anterior com poch versat qu' ets en lletras, pero á mí 'm sembla que venir després á dir son paré particular sobre tal ó qual detall es una sortida de to.

De lo que sí diria algo més es d' una obra qu' ha fet últimament ó sia la « Oda á Barcelona » de que ja haurás sentit parlarne als periódichs y que com suposo que tú, per lo aislat que vius del mon d' ensá que vas acceptar ton empleo d' escribent, no la coneixerás ni poch ni molt, te diré que per mí es una grapada de lleó, gran, vigorosa, ben donada, pero que no té més qu' un defecte y es impossibilitar que d' aquí en avant s' atreveixin á esgarrapar en la mateixa terra tots los poetas de bona voluntat é inspiració dolenta. L' assumpto es més difícil de lo que sembla y tractarlo ab alguna novetat no es cosa fácil.

Per lo demás si se 't va despertant la afició als bons versos y vols conèixer aquestos, no tinguis por que ja s' encarregará de proporcionártels una tal « Revista Literaria » que de segur tú no deus conèixer més que de nom en lo qual no farás altra cosa qu' assemblarte á la gran majoría de lectors catalans. No obstant, ja que com antich company teu y protector quan era fotógrafo, dech vetllar per ta ilustració avuy que altres vents m' han portat á distintas costas, dech tenirte al corrent de que aquesta Revista Li-

teraria, qu' es una especie d' album de *bonas firmas* que 's publica per entregas mensuals, es la afortunada oferidora del premi que guanyá la Oda á Barcelona.

En Verdaguer hi ha obtingut una ovació lo dia dels Jochs Florals y un premi que no correspon al valor de sa poesía. ¿Qué hi fa? La literatura catalana hi ha guanyat una bona oda y aixó es lo de més importancia.

Altrement, mon estimat Lluch, tú dirás si 't sembla que dech disgustar un xich á Mossen Cinto publicant una semblansa del poeta D. Jascinto Verdaguer.

Adeu, conservat exent de tentacions de esser escriptor humorista, que es lo pitjor ofici que hi ha perque may s' es del tot comprés, y sens més per avuy disposa de ton amich

SPLEEN.

UN DÓLMEN (?)

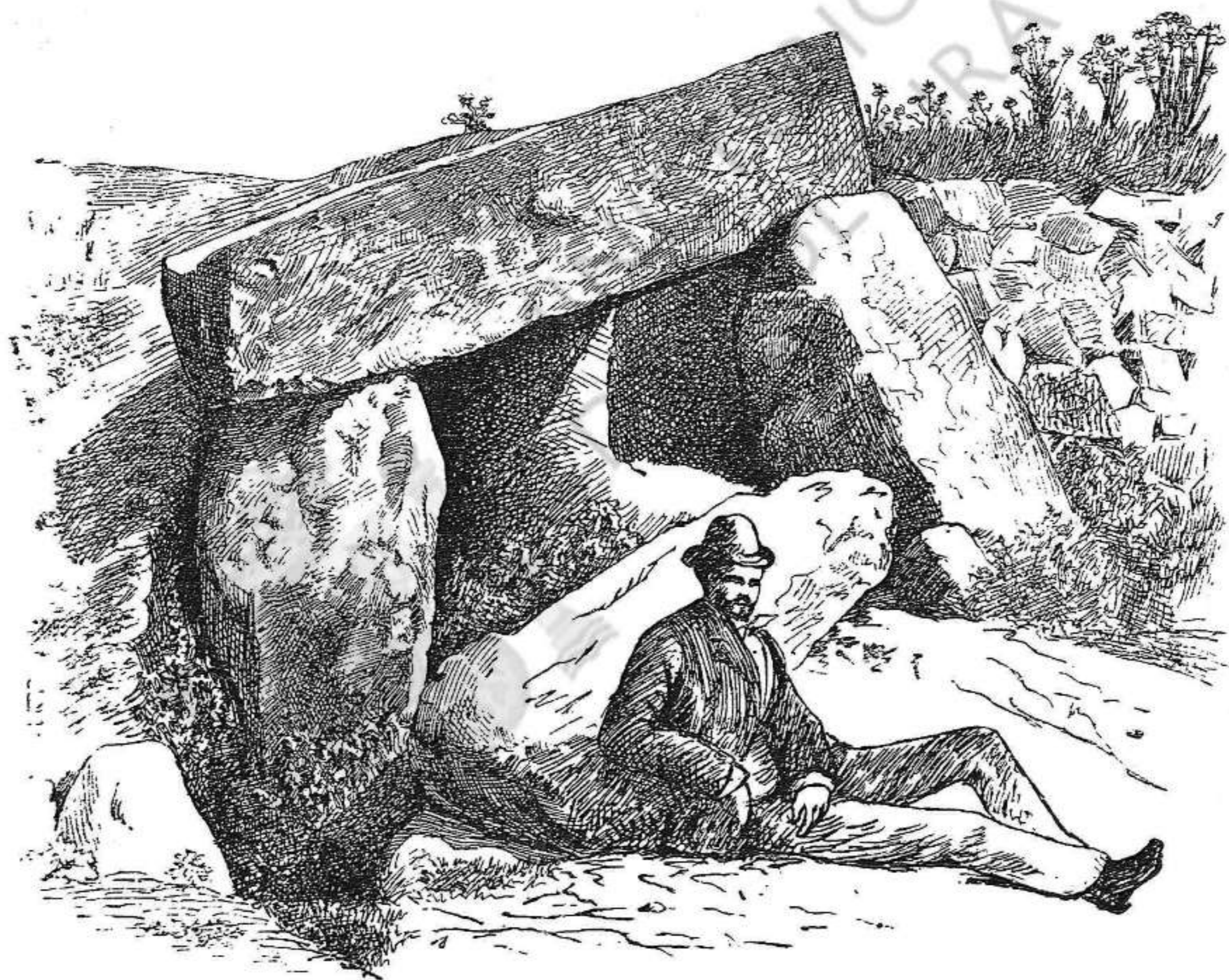
I.

Los vestigis del período prehistórich es tan poch lo que semblan fills de la inteligencia y esfors del home, que la precipitació en afirmar, respecte á n' ells, lo simplement hipotétich, ha conduhit al error mes d' una volta. Induptionablement aquest motiu entra per molt en la desconfiansa que per arqueólechs y artistas son mirats tals restos, quan se tracta de algun que encara no ha passat per los alambins de la publicitat y de la crítica, á menos de revestir caràcters tan remarcables que no dongan lloch á dupte.

No altre cosa més que la indicada passa ab un, dólmen al semblar, situat en la montanya de Montjuich (Barcelona) que haventlo especialment vist més d' un experimentat arqueólech, ab tot y apreciarlo com á resto de las etats prehistórichas, no s' ha reproduhit, ni ha merescut una sola ratlla en cap publicació (que coneguém), mal fos en sentit negatiu, mentres se han fet los honors de la publicació á tant altres consemblants restos escampats per Catalunya, no menos hipotétichs que 'l reproduhit avuy en las planas de L' AVENS.

Estranyats de tal oblit, un xich injustificable atesa la excessiva importancia donada entre nosaltres als restos arqueológichs, nos atrevim á pu-

blicar l' adjunt dibuix del pot ser hipotétich dólmen de Montjuich, ab l' intent de mostrarlo á la consideració y estudi de quants se dedican al ram de la prehistoria, pera que passi com á tal, si n' es mereixedor. De lo contrari, vinga qui s' haze pres lo treball d' acumular datos y negui sa autenticitat, que pot ser llavoras podrém ab complert coneixement de causa trobar parions al de Montjuich, molts d' altres tinguts com á tals; ó per lo contrari podrém afirmar més lo grau de certesa y autenticitat dels dólmens y menhirs de nostra terra qual catálech, contra la opinió dels arqueólechs forans, es relativament numerós.

II.

Al indret de sol-ixent, á cosa de mitja montanya de Montjuich y al bell peu de la carretera del castell, atrauhen l' atenció quatre blochs d' una pedra conglomerada, semblant á la que predomina en la montanya de Montserrat.

La situació es certament de las més escullidas de la montanya y sembla

ben apropósit pera l' emplacament d' un dólmen, ja fossen aquestos destinats al culte de una religió, ó com volen altres, no tinguessen més objecte que 'l de monuments commemoratius. Desde allí se dominan, voltant la populosa capital catalana, per una part lo cércol natural de montanyas que determinan lo pla de Barcelona y per altre la blava superfície del Mediterrá y la Costa de Llevant salpicada de blanques poblacions. Al lluny, á voltas coronats per la brillantor del glas, los cims del Montseny y los Pirineus se confonen ab l' horitzó los dias de calitja, y 's dominan superbs, ab tota claretat, quan com generalment en nostra terra lo dia es seré, tranquil, lo sol ardent, lo cel blau y l' atmósfera pura.

Lo lloch, donchs, te condicions pera impresionar á la imaginació, y natural fora que l' escullissen aquells que no sabent donar condicions estéticas á sas construccions, coneixian prou, tal vegada, lo cor humá pera buscar en la Naturalesa lo que no trobavan ab son enginy.

III.

A primera impresió, segons pot judicarse per lo dibuix, l' observador sembla trobarse devant d' un dólmen. En efecte; tres pedras quadrilongas, lleugerament tombadas demunt d' una marjada, conservan la mateixa forma de conjunt de la majoria dels dólmens. Lo tó bituminós de la pedra presenta tots los caràcters que 'l temps estampa á través dels sigles, y no es pas que la entonació aquella sia deguda als elements constitutius de la pedra, sino realment á la influencia atmosférica, segons pot comprobarse en dos clots modernament oberts en lo bloch superior. En aquest mateix, confirma nostra presumpció la regularitat de sas quatre caras, una d' ellas rudimentariament pulimentada. Las demás pessas, sostenedoras de la anterior, si bé son més toscas y tot just deixan entreveure la ma del home, no desdiuhen cap mica de la apariencia d' un dólmen.

IV.

Per acabar.

Un amich nostre, lo catalanista Fiter è Inglés, nos feu observar en certa ocasió una coincidencia especial: lo bloch superior te pintada grosserament una creu en lo bell mitj; prop d' aquells blochs existeixen encara los vestigis de una ermita;—probablement la de St. Antoni,—lo pretengut dólmen está, com ja habem dit, mitj enderrocat. ¿No podriam trobar, donchs, per aquestos indicis la casi identitat d' aquell objecte?

Los dólmens y menhins son vulgarment coneguts en aquesta terra per *pedras del diable* y be podria ser que un ermitá de la vehina capella tractant d' allunyar l' esperit del mal ó de fer triunfar sas preocupacions per sobre los restos d' unas altres més antigas, volgués destruhir la pedra del diable y no conseguintho completament pintés la creu que encara blanqueja sobre 'l color fosch de la pedra.

E. CANIBELL.

LO CONCURS D' ESCULPTURAS

PERA 'L MONUMENT Á COLON.

TENIM á la vista 'l dictámen dat pe'l jurat d' aquest concurs y aném á dir ab la brevetat que 'l poch espay de que disposém y 'l desitj de no cansar al lector nos imposan, l' efecte que 'ns ha causat eix document.

No dubtém ni de l' imparcialitat, ni de la bona fé qu' ha presidit en l' ánimo de tots los senyors qu' han judicat las obras exposadas, pero sí tractarém de posar de relleu las inconseqüencias en qu' han incorregut, ó qu' al menos nosaltres veyém, per causa sens dubte de no haver obrat ab un criteri fixo y 'l més convenient per' aquest cas. Es aquesta una qüestió vital pera tots los certámens y concursos y val en conseqüencia la pena de posarla sempre en clar, avans de dictar fallo, si no 's vol caure en veritables injusticias sense 'l més petit propósit de ferlas.

Pera que se 'ns entenga bé de bon principi, devém recordar al lector que 'l concurs era de bocetos, no d' estátuas fetas, ni tan sols de modelos.

Ara bé ; ¿ qué hi pot haver, qué hi déu haver en los bocetos propiament dits ? A nostre modo de veure, y aquest es lo modo de veure qu' hem après en lo mon artístich, lo boceto conté solzament l' expressió ingénua, espontánea del pensament que 'l autor se proposa estudiar, madurar y realisar després. La factura, la propietat d' indimentaria, etc., las proporcions parcials de las figuras y objectes (no 'l contorn general que conté ja de bonas á primeras, la vida, 'l moviment, l' expressió) no han de buscarse en los bocetos ; poden exigirse tan sols en lo modelo, en l' estítua acabada, pera qual execució s' haurá desvellat l' artista força dias més que

perera trobar lo pensament qu' ha posat de bulto en lo boceto. Sempre del boceto á l' estatua hi haurá l' immensíssima distancia que va del senzill cróquis al quadro ó als planos acabats d' un monument.

En lo cróquis, en lo boceto, en lo borronieg d' una poesia, en lo plan y distribució d' un llibre, lo vulgo podrá no veurehi res ; pero l' artista, 'l crítich, las personas iniciadas, en una paraula, ne tindrán prou pera descobrirhi la força, l' aptitut, las facultat artísticas del autor. Donchs en un boceto no ha de buscarshi res més.

Confirma lo que dich, l' acte del mateix jurat de que m' ocupo, otorgant las distincions ofertas als mellors bocetos de baixos relleus al autor dels de núms. 30 y 31 que duyan per lema « A Colon. » « Al descubridor d' América. » Qui va veure aquells bocetos, pera mí excelents, recordará qu' allí no hi havia un nas, no hi havia una ma, ni un vestit, ni una arma; no hi havia més que la taca general de las figuras y cosas, la distribució, l' agrupació, 'ls contorns. Bastava no obstant alló, pera descubrir desseguida un artista de talent, una má ben trencada pe'l dibuix, un esculptor, en suma, capás de fer los relleus que 's demanan. Lo jurat ho entengué aixís y aixó li bastá pera otorgarli 'l premi, y estigué en lo just.

A seguir inflexible aquest criteri, hauria estat en lo cert, en lo just, no perdria temps en un nou concurs que será inferior á aquest y no hauria caygut en flagrants inconseqüencias que son molt de planyer no sols pe'l mal causat en aquest cas concret, sinó porque son com una pedra més tirada contra la prou malmesa tradició dels concursos en aquesta terra.

Aixís es inconseqüencia flagrant la de venir recomanant á la *Comissió central executiva* qu' encarregui 'l modelo dels dos lleons heráldichs á qui no n' ha presentat mes que 'l boceto d' un, que no ha sigut premiat, y no encarregar al autor del boceto núm. 6 que tants entussiasmes promou al mateix jurat, un altre dels grupos restants, ni als dels bocetos núms. 7 y 16 las matronas qu' han de representar Catalunya y Castella. Tant los del Pare Boil núm. 6, com los de las matronas que representan Leon y Aragó núms. 7 y 16, han sigut justament premiats, revelan mellor encara qu' aquell lleó facultats abastament pera eixir ayrosos llurs autors del compromís, y á pesar d' aixó y d' haver competit ab moltas més obras qu' aquell, se quedarán ab l' encárrech de fer una sola estatua, y l' altre, no premiat, ne farà duas.

Lo jurat responderá á aixó que si no ha premiat lo boceto del lleó á que 'ns referim, ha sigut per impedirli una formalitat purament reglamentaria

qu' exigia la presentació de dos bocetos y no un sol. Pitxor que pitxor ; perque si devant d' una obra que li agrada no s' atreveix á premiarla per tan nímia formalitat, menos devia atrevir-se á recomenar treballs de que ni bocetos véu, y de gosar á ferho pe'ls mérits que descubria en l' autor d' aquell lleó, be podia fer 'lo mateix pe'ls que 'n revelavan tants, sino majors, en las estátuas premiadas. Premiantlas, lo mateix jurat declara que los hi ha vist.

Y entènguis bé que nosaltres, al parlar aixís, no volém pas dir que 'l boceto del lleó no 'ns agrada. Lluny d' aixó ; confessém que l' hauriam premiat, saltant per demunt d' un reglament que posa trabas tant contraproduhents á l' acció d' un jurat á qui debia suposarse dotat de suficient criteri pera no comprometers devant de lo que, per sas dimensions ó altres qualitats, no podia ésser judicat degudament. Lo que fém es plányens de que per un cantó se siga tant rigorista y per un altre tant desigual en esmersar favors.

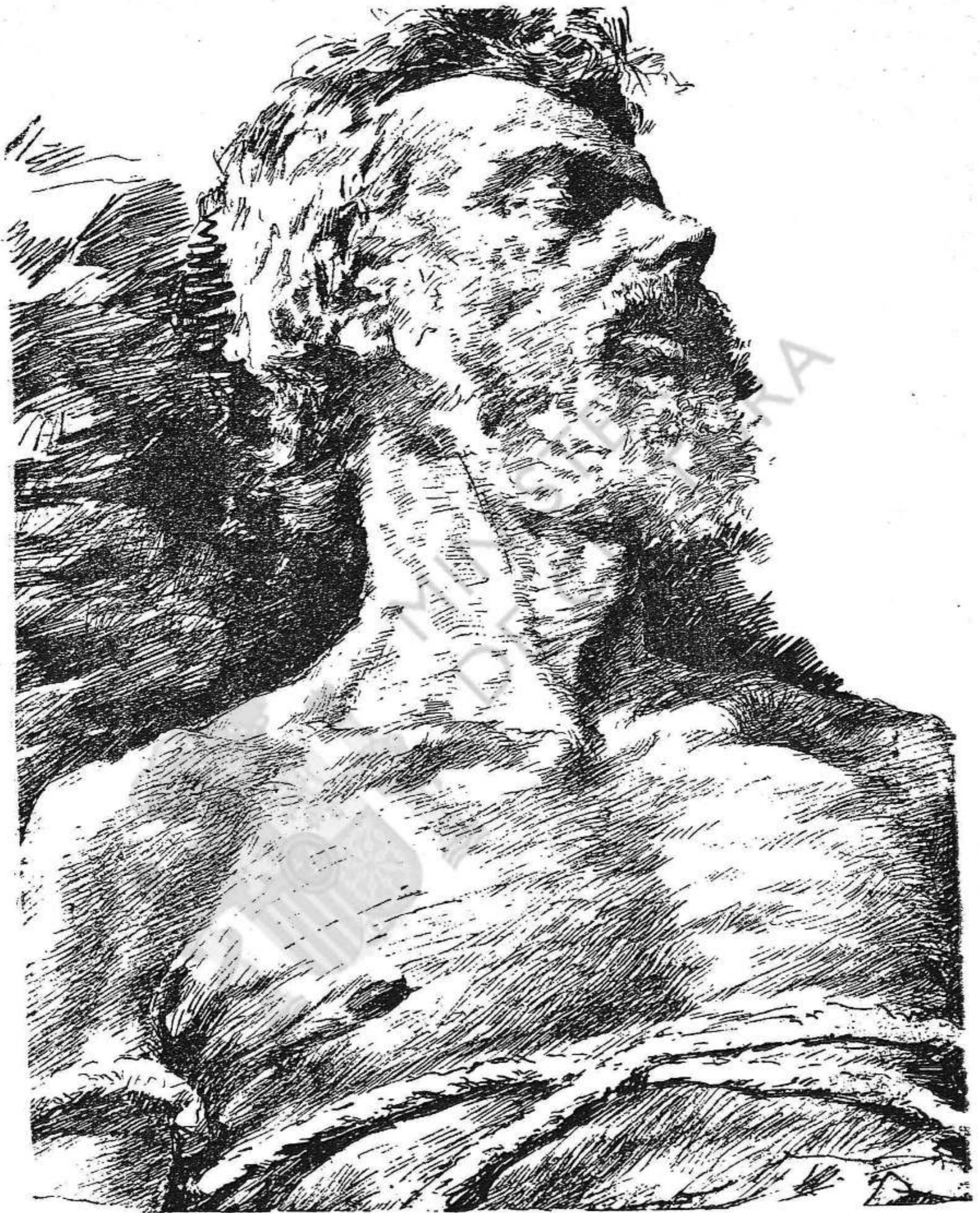
No podém parlar d' altrás y altrás inconseqüèncias que trobém encara en lo dictámen, perque 'ns mancaria espay pera tractar de la més important de totas.

Es aquesta la de no adjudicar las distincions ofertas al mellor boceto d' estátua representant á Colon.

Si 'l jurat, repetimho, hagués seguit pe'l camí emprés al judicar los baixos relleus, al trobarse devant dels bocetos núms. 9 y 17 qu' ell mateix se veu obligat á admirar en mitj dels equilibris que fa pera no elegirne cap, no se 'n hauria anat per las branca desde ahont la cayguda es més perillosa. Fòra del jurat, hi ha á Barcelona molta gent que sab lo que promet un boceto, que sab lo qu' es una estátua, que sabia de qui eran aquells bocetos, que coneix lo que poden fer sos autors : y tota una munió d' artistas y de personas que saben lo qu' es escultura senyalá ab lo dit aquelles obras, ja al primer cop d' ull, com las primeras, com las mes capdals d' aquell concurs. Si hi havia entre una y altra desequilibris pera discutir l' elecció, siga per la més felís interpretació del moment en que 's representava al descubridor d' América, siga per lo major ó menor vigor ab qu' havian sigut sentidas, siga per l' acert ó desacert en l' elecció d' algun accessori ; no hi havia, certament, qui deixes de veure en ellas una ma de mestre prou capás pera garantir l' éxit de la futura estátua, una prenda prou important y segura pera confiar á qualsevol dels dos l' obra que desitja 'l jurat.

Aixó qu' ho vey a tothom no ho ha vist aquest? Lo jurat que no elegeix un sol boceto sense dir al agraciat los defectes qu' hi troba pera que 'ls corretjeixi al fer lo modelo, no podia dirho als autors dels de l' estàtua de Colon? Es que no podia, que no pot encara la Comissió executiva reservar-se 'l dret de rebutjar los modelos, si aquestos no responen á las esperansas promesas pe'ls bocetos escullits? Si tan recelós es lo jurat que no li bastan manifestacions de bona esculptura com las dels bocetos 9 y 17 de que parlém, ¿cóm s' ha atrevit á escullir una sola obra, cóm se permet recomenar que s' en encarregui una que jau encara en lo pensament del autor? Quí li assegura que 'ls afavorits farán l' estàtua bé? Quí? Aquest bon sentit, aquest bon criteri que diu á la conciencia, qu' ha dit á la experiencia molt temps ha; « en lo boceto hi ha tota una revelació; ell sol basta pera que confieu l' obra á l' artista. » Pero, ay! qu' aquesta veu sols se deixa sentir quan l' home está ben seré; quan ni 'l temor de molestar reputacions, ni la por de deixar creixer las modernas per demunt de las ja formadas, ni la poca seguretat de la propia suficiencia fan vacilar los esperits. Si arriba aixó, derrera segueix l' inconseqüencia arrapada á las argucias, á las consideracions extemporáneas y á las frases vagas qu' han de servirli de... sosteniment! Y per arribar aquí no 's necessita mala fé, nó (jo no la suposo, ni tan sols la sospito en lo jurat de qui m' ocupo); cal no més pertubar-se un xich, deixar sofocar la primera impressió propia al pés d' aquells temors, deferir á concells de gent poruca ó interessada, parar orella als esforços del enginy que posa en joch [un envejós qualsevol; en una paraula, perdre, com he dit avans, la serenitat indispensable á tot jutje.

Permétins, donchs, lo digníssim jurat de qui parlém, abrigar la creencia de que, en lo cas present, perdé aquella serenitat; se perturbá d' una manera visible. De no estar perturbat, no hauria basat sa decisió negativa en la consideració de que, ni un, ni altre boceto, reuneixen *en absolut* totas aquellas condicions que serán perfectament exigibles en lo modelo y no ho eran aquí; s'hauria adonat de que, en lo mateix diciámen, confessa que tampoch las reuneixen los altres bocetos qu' ha premiat sense aquest reparo; hauria advertit, en una paraula, que queya en un cambi absolut de criteri perfectament injust, que no abona certament la consideració de que l' estàtua de Colon ha d' ésser la mellor, la més monumental y la més difícil d' encertar per sa especial colocació; porque 'ls bocetos 9 y 17 estavan ja ben per demunt de tots los demés y revelavan qualitats prou genials en

DIBUIX INÉDIT D' ENRICH SERRA.

(Propietat de A. Pallardó.)

llurs autors pera fer l' estátua ab las qualitats desitjadas. Hi ha més, pera la majoría del públich, ab molt petitas modificacions, las reunia ja 'l 17, concebut ab extraordinari vigor, plé de sentida idealitat, plé ja d' aquell vivificant esperit que 'l jurat desitja.

NARCÍS OLLER.

HIVERN.

IDILI.

¡Vinga l' Hivern, vinga l' Hivern quan vulla
y ab ell la néu primera!
¡Passi rodant l' esmortuhida fulla,
y ab la derrera flor de passionera
que la Tardor s' emporta
l' última papellona caygui morta!

Las alzinas xarugas
y 'ls roures vells, acribillats d' arrugas,
s' inclinan tristement y xiuxiuejan ;
y las boyras feixugas
del bosch agonitzant s' ensenyorejan.

Abandoném la selva solitaria
al llóp vorás y á la guineu astuta ;
com entonantli funeral pregaria
l' aucell ne fuig.....; sols l' aygua temeraria
se sent regalimar dintre la gruta.

En la branca més verda de la selva,
més verda y elevada,
entrellasantla ab murtra y maresselva
la lira penjaré. Després, ma aymada,
baixarém al poblat altre vegada.

Vinga en bonhora 'l fret Hivern ¿ qu' importa ?
Si 'l vent avuy s' emporta

L' AVENS.

l' encisador perfum que 'ns ofería
la flor que va esqueixant fulla per fulla,
l' amor qu' en nostres cors temps ha que nía
ni palideix, ni 's plega, ni s' esfulla.

¿ Hi ha res més bell, tal volta,
mentres la boyra 'ls boscos enmortalla
y entona 'l vent sa discordant absoluta
y floch per floch la blanca néu devalla ;
que passar la vesprada tempestuosa
seyent prop de la flama joguilloa
que puja y baixa, y brilla y llengoteja,
trencant pinyons y esclofollant castanyas,
voltats d' ombres estranyas
que per sostre y parets la llum passeja.
y entre un cantar d' amor y una abraçada
robarte un bés y cent, oh ma estimada ?

6 Novembre 1882.

APELES MESTRES.

BIBLIOGRAFÍA.

LO LLIBRE DE LA FÉ.— Díficil tasca per cert, pera 'l poeta modern, la de cantar la fé. Rodejat á tothora ja pel dupte, ja per la negació rotunda, ja per l' indiferentisme, ó ha de convertirse en cantor d' algun d' aquets tres, ó com un extranger ha d' alzar sa veu en un idioma que molts poch entenen. Los temps no son de fé: pera cantarla y ferse escoltar se necessita l' alé d' un gegant; que sobre las cordas del arpa que canta aquell sentiment, molt be podrian avuy escriures los versos que cita Cervantes traduhintlos del Ariosto :

nadie las mueva

que estar no pueda con Roldan á prueba.

Y no obstant tothom se creu ab dret y ab forsas pera cantar la fé. Cinquanta sis poetas ho fan en lo tomo de que parlém : ¿ no n' hi haurá més de la mitja dotzena que passa dels cinquanta qu' imitarán algo á aquells poetas de que 's burla un enginyós escriptor dihent que son idealistas al parlar en vers y materialistas al parlar en prosa ? Fora d' alguna qu' altre

en que ressona una veu espontánea y verdadera la major part de las poesias nos han semblat més enginyosas y pensadas que fillas del sentiment. Pera altra part la elecció de las diferentes obras no ha sigut sempre encertada y algunas n' hi ha que figuran en aquest llibre sense que per aixó hi hagi més rahó que pera inclóurelas en lo del amor per exemple.— A.

LO LLIBRE DE LA INFANTESA, per D. JOAN ROIG Y BALLESTA.— Dugas maneres pot haberhi de donar consells : una practicant lo be pera que l' aconsellat l' imite y altra (que es la més perillosa) practicant lo mal pera despres dir : ¿ veus ? donchs tot lo contrari es lo que tu has de fer. Lo Sr. Roig y Ballesta deu esser del primer sistema en quant á la moralitat de la seva obreta, pero lo qu' es en quant á la forma literaria deu esser del últim. « Preneu exemple nins y ninas » pot dir molt be en lo primer ; « per l' amor de Deu no 'n prengueu pas » deurá dir en lo segon , es á dir en lo de saber ó no saber escriurer. Qüestió de sistemas. Lo Sr. Letamendi quan va esser president del Ateneo tenia 'l propósit, segons se diu , de fer una cátedra de mal gust pera ensenyar á tenirlo bo : respectém las innumerables faltas de gramática (y algo més) del Sr. Roig y Ballesta ; tal volta ha volgut fer com lo Sr. Letamendi y dir als infantils lectors de son llibre : tot lo contrari de lo que aquí veyeu es saber ortografía catalana y tenir forma literaria. La dificultat está ara en que 'ls nins y ninas sápigán fer quan siguin grans lo contrari de lo que ha fet l' autor al escriure son llibre. Desde luego una de las cosas en que no 'l deurán imitar si algun dia 'ls passa pel cap ser escriptors , es lo dedicar á un poeta un llibre com aquest que no te res de poétich. Aixó y moltas altres cosas nos fan pensar que lo Sr. Roig y Ballesta deu ser un jove y de pochys anys. Si aixís es retirém tota la part satírica que pugui haverhi en aquesta crítica y posantnos tot lo sérios que nostre carácter nos permeti dirém al autor que ab lo temps y estudiant molt..... pero no , més val que fem pronóstich reservat porque la emfermetat es grave, 'ls síntomas molt desanimadors.— A.

PETONS Y PESSICHS, per C. GUMÁ.— Lo Sr. C. Gumá acaba de publicar altre obreta que porta per títol aquests dos excessos. ¿ Vostés creurán que 'ls petons van dirigits á alguna hermosa nina y 'ls pessichs al bon gust ? Donchs s' equivocan (es á dir en part, no més que en part) porque d' uns y altres, petons y pessichs , l' autor ne fa present als lectors de *La Campana de Gracia* ¿ Un petó y un pessich per cada hú ? Vaja será un favor y un disfavor ¡ Però quínas aficions té 'l Sr. Gumá ! ¡ Petonejar á

cada lector de la Campana y despres en son llibre sentar teorías com aquella de que

dixós lo ser que neix á la Hotentócia
y 's casa ab una dona despullada

ó be aquella altre de que

per viure alegrement, donchs, ja se sab
patir ben sovintet de mal de cap!

Tals aficions, tal procediment al escriure. Una de las poesías que conté lo llibre que 'ns ocupa 's titula *No* y l' autor n' hi posa un al final de cada quarteta fins á arribar á onze ó dotze. Quan lo lector arriba al últim está per preguntar ¿á quant la dotzena? Pero aixó y altres cosas per l' istil foran encara disculpables; lo que no pot serho es la manera que té lo senyor Gumá d' entendre 'l género festiu. A cada pas surten á reluhir las expressions més vulgars y xavacanas; contínuament se veu lo mal gust fent ganyotas y ridículas contorsions pera conquistar un somriure.

De quan en quan se fa philosoph y diu alguna sentencia, llavors ¡oh! llavors nosaltres li suplicariam que may caygués en la tentació de posarse sério perque no l' hi escau.— A.

LIBRE DEL ORDE DE CAVAYLERIA DE RAMON LULL.— L' erudit bibliotecari de nostra Biblioteca Universitaria ha publicat aquesta obra perduda desde 'l sigle passat y de la qual ne quedavan sols alguna qu' altre copia manuscrita. Una vingué á las mans del Sr. Aguiló, altre á las de D. Miquel Victoriá Amer (aquesta incomplerta) y ab la ajuda de abduas lo primer la dona avuy á llum. La obra es curiosíssima, sa impressió en lletres góticas esmerada y porta una endressa á S. A. R. l' archiduch d' Austria en que lo Sr. Aguiló ha acreditat que si las musas l' hi han otorgat molt sovint sos favors, nostres clássichs l' hi han revelat en premi de sos estudis lo secret d' escriure en prosa com escrigueren élls.— A.

JOCHS FLORALS DE 1883.— En lo próxim número nos ocuparem ab extensió d' aquest tomo.

LO RAT-PENAT calendari de 1883.— *Valencia.*

Los literats valencians acaban de pagar son tribut anual á la literatura patria.

Un recull de escullidas composicions constituheixen aquest tomo, si be se n' hi troban algunas pocas que desmereixen de la major part. Se re-

marcan en primera ratlla las poesias *Romiaje* de J. Labaila, *Fascinació* balada de C. Llombart, *¡Boix ha mort!* de F. Pizcueta, *Al Comers* de A. Milego, y *En Comillas* de J. Verdaguer, y alguns travalls en prosa de F. Fayos, C. Llombart, y Puig Torralva.

AVENTURAS DEL BARON DE MUNCHHAUSTHEN.— Donada la poca afició dels editors á publicar obras originals, á fí de poder donar al públich tota mena de publicacions á preus ben petits, obehint al instint de competencia tan llastimosament arrelat en nostra terra, aplaudim sa afició per las traduccions.

Dintre un curt espay se n' han donat á coneixe, á Barcelona, una bona porció, quasi tot d' obras capdals, si be la major part de traduccions mereixen bon xich de censura.

Lo Sr. Tasso n' ha editat una bona porció en ben poch temps (quan no ha fet novas edicions de obras espanyolas conegudas), la derrera de las quals es la que anomeném més amúnt. Creyém qu' aquesta interessará al públich en *general*, però també creyém que si segueix publicant obras per l' istil, lo públich en *general* somniará molts fantasmas.

No sabém si es l' editor Sr. Tasso, ó 'l traductor Sr. Cecili Navarro, l' aficionat al género fantástich; lo cas es qu' entre 'ls dos han publicat en poch temps, las *Obras de Erckmann-Chatrian*, los *Cuentos de Perrault* y las *Aventuras del baron de Munchhausthen*. Opiném que 'ls fora bó, temporalment, cambiar de literatura.— V.

A LA MEMORIA DEL INMORTAL CERVANTES, *poesia d' ESTEVE FOREST* llegida en lo teatro Principal de Girona en celebració del aniversari de sa mort.

En aquesta poesia, escrita en un castellá que *Deu ni dó*, lo Sr. Forest, entremitj d' alguns pensaments que van d' alló més bé, nos diu algunas cosas de la vida de Cervantes, en una décima, que més valia s' ho hagués estalviat, porque ja ho tenim conegut.

BIBLIOTECA ARTE Y LETRAS.— DRAMAS DE SHAKESPEARE.

S' ha publicat un segon tomo dels dramas de Shakespeare, comprenent *Julio César*, *Como gustéis*, *Comedia de Equivocaciones* y *Las alegres comadres de Windsor*, traduhits al castellá per J. Arnaldo Márquez, traducció que 'ns agrada molt. Las ilustracions alemanas que l' acompanyan, interpretan molt bé las escenas y personatjes del dramaturch inglés.

BIBLIOTECA AMENA É INSTRUCTIVA.— *La Divina Comedia* es la derrera de las obras publicadas en aquesta biblioteca que edita 'l Sr. Salvatella. S' ha inclós tota en un tomo (per més que sembli estrany) y 's ven al módich preu de 4 pesetas. Va acompanyada de nombrosas ilustracions inspiradas en G. Doré.

Si l' editor s' ha proposat ferla popular, posantla, pe 'l preu, al alcans de tothom, li alabém la idea; mes si s' ha cregut fer los honors que 's deuen á la colossal obra del Dant, nos sembla que va un xich errat, perque la traducció es bastant sospitosa.

IVANHOE por **WALTER SCOTT**, traducció de D. JOAN TOMÁS Y SALVANY.

Aquesta es la derrera obra publicada en dos tomos en la *Biblioteca Verdager*, ben deixada, com de costum, en quan á impressió y enquadernació, y acompanyada de magníficas ilustracions de Marie, Lix, Riou, Scott, y altres artistes estrangers.

La traducció de la notable obra del novelista inglés, la creyém fins á cert punt bona. Si no fossin algunas expressions que al interpretarlas lo Sr. Tomás y Salvany, las ha fetas impropies en boca dels personatjes de la novela, y unas pocas (sobre tot referents á objectes d' indumentaria) que no están ben traduhidas, gayre bé no tindriam res que dirhi.— V.

NOVAS.

Ab lo present número repartim als lectors la portada é indix del primer volum de *L' Avens*.

Trovantnos estrets dins los límits que 'ns haviam imposat (per més de que moltes vegadas los hem traspasat), nos veyém obligats á engrandir lo tamany de nostra publicació además de practicarhi algunas milloras que 'l públich sabrá apreciar. Desde 'l número vinent, en que comensará 'l segon volum, las portarém á efecte.

De manera, que *L' Avens*, desde ara en avant será la revista catalana més económic, tant en quant á la part material com en lo text, ahont además de véurehi la llum travalls de vera importancia, se donará compte, d' un modo especial, de tot moviment catalanista, y 's criticará, desprovist de tot apassionament, tot lo que de remarcable 's fassi en nostra terra.

L' elegant escriptor é incansable propagador de las literaturas espanyolas á Fransa Mr. Albert Savine ha obtingut en lo certámen de Digue lo primer premi de travalls histórichs en prosa ab una monografía sobre Antibes, un altre primer premi ab una noveleta de costums titulada «El Beso», y un diploma d' honor per un estudi crítich sobre lo trovador Paulet de Marsella.

Rebi Mr. Savine nostras més corals norabonas.

Están á punt de publicarse duas novas obras catalanas de las que 'ns ocuparém quan las tinguem á la vista. L' una será una colecció de quadros de costums baix lo títol de *Notas de color*, acompañada d' un prólech del Sr. Ixart, de nostre amich y colaborador Sr. Narcís Oller y veurá la llum á Valls; l' altra, que 's publicará á Girona, se titulará *La llegenda de 'n Berenguer*, deguda á en Pere de Palol.

S' han publicat de poch, lo drama del Sr. Ubach *Lo pes de la culpa* y una nova edició de *Las euras del mas* del Sr. Soler.

La notable revista francesa que veu la llum á Paris *Polibiblion* s' ocupa de la obra del Sr. Rubió y Lluch *El sentimiento del honor en el teatro de Calderon*, corroborant los elogis que nosaltres li dirigirem.

Agrahim á la mateixa revista las falagueras paraulas ab que s' ocupa de nostra publicació.

Ab l' intent d' anar donant á coneixer las principals joyas arqueológicas de nostra terra, hem encarregat á varios escriptors residents fora de Barcelona, alguns travalls sobre 'ls monuments importants de sas respectivas localitats.

Dintre poch temps creyém poder publicar una monografía de Sant Pere de Galligans (Girona) deguda al conegut arqueólech y poeta D. Enrich Claudi Girbal, que ha sigut dels primers en donantse son valió concurs.

Acompanyarém tots aquestos travalls d' ilustracions inéditas y dibuixadas al objecte.

Imprempta de L. Obradors, carrer de S. Ramon, 4.